

BỘ NÔNG NGHIỆP VÀ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN
CỤC KINH TẾ HỢP TÁC VÀ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

TÀI LIỆU

HƯỚNG DẪN HỢP TÁC XÃ NÔNG NGHIỆP CẮT GIẢM CHI PHÍ, NÂNG CAO HIỆU QUẢ SẢN XUẤT KINH DOANH

Thực hiện

HỌC VIỆN NÔNG NGHIỆP VIỆT NAM
VIỆN NGHIÊN CỨU THỊ TRƯỜNG
VÀ THỂ CHẾ NÔNG NGHIỆP

CỤC KINH TẾ HỢP TÁC
VÀ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

CHỦ BIÊN

Lê Đức Thịnh

BIÊN SOẠN

Nguyễn Tiến Định

Hoàng Thị Hồng Vân

Ngô Sỹ Đạt

Đỗ Huy Thiệp

Đỗ Quang Việt

Bùi Quang Nguyên

Bùi Tuấn Anh

THỰC HIỆN

HỌC VIỆN NÔNG NGHIỆP VIỆT NAM

VIỆN NGHIÊN CỨU THỊ TRƯỜNG VÀ THỂ CHẾ NÔNG NGHIỆP

DANH MỤC VIẾT TẮT

ATSH	An toàn sinh học
ATTP	An toàn thực phẩm
BVTV	Bảo vệ thực vật
CNC	Công nghệ cao
CNTT	Công nghệ thông tin
ĐBSCL	Đồng bằng sông Cửu Long
ĐKKD	Đăng ký kinh doanh
HĐQT	Hội đồng quản trị
HTX	Hợp tác xã
HTXNN	Hợp tác xã nông nghiệp
IPM	Quản lý dịch hại tổng hợp
IoT	Internet of things
KH	Kế hoạch
KHCN	Khoa học công nghệ
NN&PTNT	Nông nghiệp và Phát triển nông thôn
NNTH	Nông nghiệp tuần hoàn
NTTS	Nuôi trồng thủy sản
OCOP	Chương trình mỗi xã một sản phẩm
SXKD	Sản xuất kinh doanh
TĂCN	Thức ăn chăn nuôi
TCVN	Tiêu chuẩn Việt Nam
XLMT	Xử lý môi trường

MỤC LỤC

1/HƯỚNG DẪN HỢP TÁC XÃ CẮT GIẢM CHI PHÍ SẢN XUẤT KINH DOANH	6
Nội dung 1. Áp dụng các biện pháp kỹ thuật sản xuất tiên tiến cho thành viên	8
Nội dung 2. Sử dụng vật tư đầu vào có hiệu quả	13
Nội dung 3. Sản xuất theo hướng kinh tế tuần hoàn trong nông nghiệp	18
Nội dung 4. Cắt giảm chi phí cho hợp tác xã	22
2/HƯỚNG DẪN HỢP TÁC XÃ NÂNG CAO HIỆU QUẢ SẢN XUẤT KINH DOANH	26
Nội dung 1: Phát triển các hoạt động dịch vụ phục vụ cho thành viên	28
Nội dung 2: Xây dựng và triển khai dự án/ kế hoạch liên kết sản xuất, tiêu thụ sản phẩm	31
Nội dung 3: Nâng cao năng lực tiếp cận thị trường	34
Nội dung 4: Nâng cao giá trị sản phẩm	40
Nội dung 5: Áp dụng khoa học công nghệ trong sản xuất, bảo quản, chế biến	48
Nội dung 6: Áp dụng công nghệ thông tin trong quảng bá và tiêu thụ sản phẩm	53
3/HƯỚNG DẪN HỢP TÁC XÃ ĐỔI MỚI TỔ CHỨC QUẢN LÝ	58
Nội dung 1: Cấu trúc lại Hợp tác xã	60
Nội dung 2: Nâng cao năng lực quản trị, điều hành cho bộ máy quản lý	61
Nội dung 3: Áp dụng công nghệ thông tin trong tổ chức, quản lý	62
Nội dung 4: Mở rộng liên kết ngang	64
Nội dung 5: Xây dựng kế hoạch kinh doanh	66

Lời giới thiệu

Năm 2022, trong bối cảnh chịu tác động đồng thời bởi nhiều yếu tố (biến đổi khí hậu, giá vật tư đầu vào tăng cao, đại dịch Covid-19, ...) đã khiến cho các chủ thể sản xuất nói chung và hợp tác xã nông nghiệp nói riêng phải chuyển đổi mô hình tổ chức sản xuất kinh doanh, cơ cấu lại sản phẩm dịch vụ, cắt giảm chi phí sản xuất nhằm hạ giá thành sản phẩm và nâng cao hiệu quả sản xuất kinh doanh cho hợp tác xã và thành viên.

Nhằm giúp hợp tác xã nông nghiệp đổi mới tổ chức kinh doanh, cắt giảm chi phí sản xuất kinh doanh, Cục Kinh tế hợp tác và Phát triển nông thôn phối hợp với Viện Nghiên cứu Thị trường và Thể chế nông nghiệp (Viện AMI) - Học viện Nông nghiệp Việt Nam biên soạn **"Tài liệu hướng dẫn hợp tác xã nông nghiệp cắt giảm chi phí, nâng cao hiệu quả sản xuất kinh doanh"**. Tài liệu này tập trung vào ba nội dung chính: (i) Hướng dẫn hợp tác xã cắt giảm chi phí sản xuất kinh doanh; (iii) Hướng dẫn hợp tác xã nâng cao hiệu quả sản xuất kinh doanh; iii) Hướng dẫn hợp tác xã nông nghiệp đổi mới tổ chức quản lý. Tài liệu được thiết kế kể dưới dạng đồ họa, cô đọng với nhiều nội dung minh họa bằng hình ảnh đồ họa, sơ đồ và mã Qrcode.

Ngoài các nội dung chính đã đề cập, cuốn tài liệu này còn được tập hợp bởi nhiều tài liệu có giá trị khác nhau của các chuyên gia, nhà khoa học mà Cục Kinh tế hợp tác và Phát triển nông thôn đã ban hành. Thông qua mã Qrcode, người đọc sử dụng điện thoại thông minh qua ứng dụng Zalo quét lên mã QRcode để thu thập được các nội dung cần tìm hiểu.

Cục Kinh tế hợp tác và Phát triển nông thôn hy vọng cuốn tài liệu này sẽ có giá trị tham khảo và ứng dụng cao đối với các hợp tác xã nông nghiệp, chuyên gia, các tổ chức có liên quan trong hỗ trợ phát triển hợp tác xã.

Cục Kinh tế hợp tác và Phát triển nông thôn trân trọng cảm ơn ý kiến đóng góp của các cơ quan, đơn vị, các chuyên gia và đặc biệt gửi lời cảm ơn sâu sắc đến tập thể cán bộ của Viện Nghiên cứu Thị trường và Thể chế Nông nghiệp đã dày công, tâm huyết xây dựng và hoàn thiện tài liệu hướng dẫn này. Mặc dù đã có nhiều cố gắng song khó tránh khỏi những sai sót nhất định, rất mong tiếp tục nhận được nhiều ý kiến góp ý để tài liệu ngày càng hoàn thiện và đáp ứng tốt hơn yêu cầu./.

**CỤC KINH TẾ HỢP TÁC
VÀ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN**

PHẦN 1

HƯỚNG DẪN HỢP TÁC XÃ CẮT GIẢM CHI PHÍ SẢN XUẤT KINH DOANH

01

Áp dụng các biện pháp kỹ thuật
sản xuất tiên tiến cho thành viên

02

Sử dụng vật tư đầu vào có hiệu quả

03

Sản xuất theo hướng kinh tế
tuần hoàn trong nông nghiệp

04

Cắt giảm chi phí cho hợp tác xã

Nội dung 1. Áp dụng các biện pháp kỹ thuật sản xuất tiên tiến cho thành viên

Trồng trọt

3 Giảm 3 Tăng

Thuốc sâu

Phân bón

Giống

Năng suất

Chất lượng

Hiệu quả

Hướng dẫn kỹ thuật sản xuất lúa 3 giảm, 3 tăng

Hướng dẫn kỹ thuật sản xuất lúa 1 phải 5 giảm

Phải Sử dụng giống xác nhận

Giảm

1. Lượng giống
2. Phân bón
3. Thuốc BTV
4. Nước tưới
5. Thất thoát sau thu hoạch
6. Phát thải khí NK

Tưới thông minh, tiết kiệm

Tưới ướt khô xen kẽ

Giảm lượng nước sử dụng lên tới 28-30% so với thông thường và giảm khí thải mê - tan lên tới 48%. Gốc rễ sáng, cây lúa ít bệnh, không đổ ngã.

Nếu phương pháp này kết hợp với IoT giúp tiết kiệm nước tưới thêm 13 - 20% so với tưới ướt khô xen kẽ thủ công; tiết kiệm chi phí bơm tưới từ 24 - 50% tùy vào đặc thù mặt đất canh tác, tiết kiệm công lao động của nông dân và tăng năng suất từ 5 - 11%.

Hướng dẫn và giới thiệu mô hình tưới khô xen kẽ

Ứng dụng thiết bị đo mực nước sử dụng công nghệ IoT trong kỹ thuật tưới ngập khô xen kẽ.

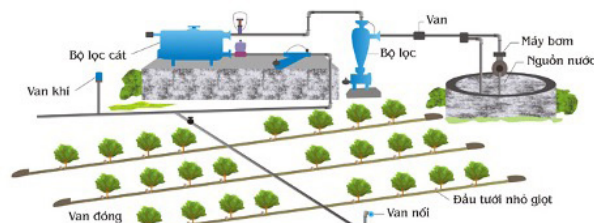
Kỹ thuật tưới ngập - khô xen kẽ có thể tiết kiệm nước được tới 28%.

Tưới nhỏ giọt

Giảm lượng nước tưới từ 30-60% so với tưới truyền thống. Dễ dàng cung cấp nước tưới kết hợp phân bón đến vùng rễ với liều lượng vừa đủ để cây hấp thụ hết (có thể kết nối với hệ thống máy tính kiểm soát, điều chỉnh).

Hướng dẫn kỹ thuật làm hệ thống tưới nhỏ giọt

Tưới phun mưa

Tạo độ ẩm cho đất, mát cho cây. Tiết kiệm được từ 30-50% lượng nước so với tưới tràn theo rãnh. Được áp dụng cho tưới rau màu và cây ăn quả

Hướng dẫn lắp đặt hệ thống tưới phun mưa cho cây sầu riêng

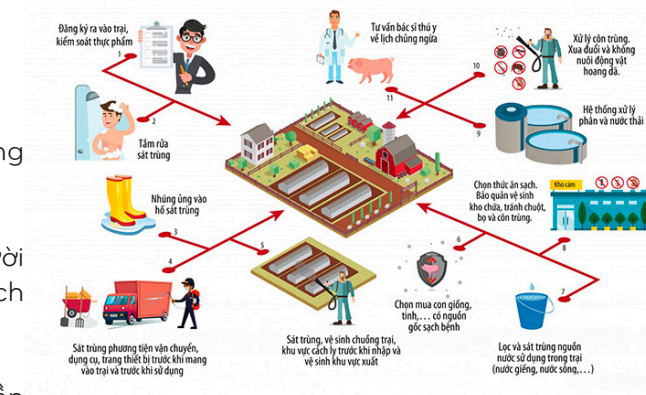

Chăn nuôi

Chăn nuôi an toàn sinh học (ATSH)

- ✓ Kiểm soát chặt chẽ các nguồn có thể lây bệnh
- ✓ Quản lý và sử dụng giống, thức ăn, nước uống đảm bảo, phù hợp
- ✓ Vệ sinh chuồng trại sạch sẽ, hạn chế tối đa người ngoài ra vào nhằm đảm bảo phòng ngừa dịch bệnh
- ✓ Chế độ cho ăn, khẩu phần ăn, chăm sóc cần theo dõi, ghi chép khoa học

CÁC BIỆN PHÁP AN TOÀN SINH HỌC

Hướng dẫn chung về chăn nuôi an toàn sinh học

Hướng dẫn kỹ thuật chăn nuôi ATSH trong chăn nuôi lợn

Hướng dẫn kỹ thuật chăn nuôi ATSH trong chăn nuôi gia cầm

Hướng dẫn kỹ thuật chăn nuôi ATSH đối với chăn nuôi trâu, bò

Nuôi trồng thủy sản

Nuôi tôm siêu thâm canh 2 giai đoạn

Rút ngắn thời
gian nuôi

Giảm thiểu rủi
ro và chi phí

Tăng năng suất,
sản lượng

Hướng dẫn chi tiết về quy trình kỹ
thuật nuôi tôm siêu thâm canh 2
giai đoạn

Nuôi tôm không sử dụng thuốc và hóa chất xử lý môi trường

Để tôm khỏe mạnh sinh trưởng, phát triển tốt, tăng sức đề kháng, hằng ngày cần bổ sung vitamin C, B1 và một số loại khoáng vi lượng. Xử lý nước bằng chế phẩm sinh học Biowish AquaFarm

Hướng dẫn chi tiết về kỹ thuật nuôi
tôm an toàn không sử dụng thuốc
và hóa chất xử lý môi trường

Nuôi cá tra bằng phương pháp cho ăn gián đoạn

Cho ăn 3 ngày ngưng 1 ngày, cho ăn 7 ngày
ngưng 2 ngày

Hướng dẫn chi tiết về kỹ thuật nuôi
cá tra bằng phương pháp cho ăn
gián đoạn

Nội dung 2. Sử dụng vật tư đầu vào có hiệu quả

Sử dụng giống cây trồng, vật nuôi chất lượng cao, có nguồn gốc rõ ràng

Nghị định 94/2019/NĐ-CP ngày 23/12/2019 quy
định chi tiết một số điều của Luật trồng trọt về
giống cây trồng và canh tác

Danh mục giống cây trồng được phép sản xuất
kinh doanh

Luật chăn nuôi số 32/2018/QH14 ngày
19/11/2018

Thông tư 26/2018/TT-BNNPTNT ngày 15/11/
2018 quy định về quản lý giống thủy sản, thức ăn
thủy sản, sản phẩm xử lý môi trường NTTS

Thông tư 01/2022/TT-BNNPTNT ngày 18/1/2022
sửa đổi, bổ sung một số Thông tư trong lĩnh vực
thủy sản

Sử dụng phân bón chất lượng cao, phân hữu cơ, phân vi sinh, phân sinh học có nguồn gốc rõ ràng

1

Sử dụng phân bón chất lượng, có nguồn gốc rõ ràng, được phép lưu hành theo cơ sở dữ liệu của Cục Bảo vệ thực vật - Bộ NN&PTNT

2

Tăng cường sử dụng phân hữu cơ chất lượng được cấp phép lưu hành theo cơ sở dữ liệu của Cục Bảo vệ thực vật - Bộ NN&PTNT

3

Tận dụng phế phụ phẩm trong nông nghiệp để sản xuất phân hữu cơ chi phí thấp

Danh mục phân bón được phép lưu hành

Kỹ thuật ủ phân hữu cơ bón cho cây trồng

Kỹ thuật ủ phân hữu cơ từ phụ phẩm trồng trọt

Kỹ thuật ủ phân hữu cơ từ chất thải chăn nuôi

1

Sử dụng thuốc BVTV trong danh mục được phép lưu hành

2

Sử dụng thuốc bảo vệ thực vật theo nguyên tắc "4 đúng"

3

Áp dụng các biện pháp phòng trừ dịch hại tổng hợp

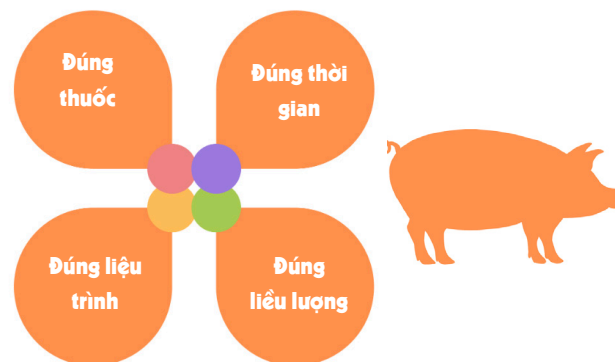

Sử dụng thuốc thú y, thuốc thủy sản có nguồn gốc rõ ràng và tuân thủ theo nguyên tắc “5 đúng”

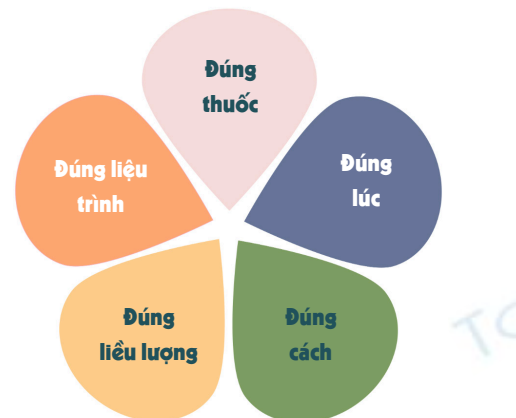
Sử dụng thuốc thú y trong danh mục được phép lưu hành

Nguyên tắc 4 “đúng” trong chăn nuôi

Nguyên tắc 5 “đúng” trong thủy sản

Sử dụng TACN, thức ăn thủy sản đảm bảo chất lượng

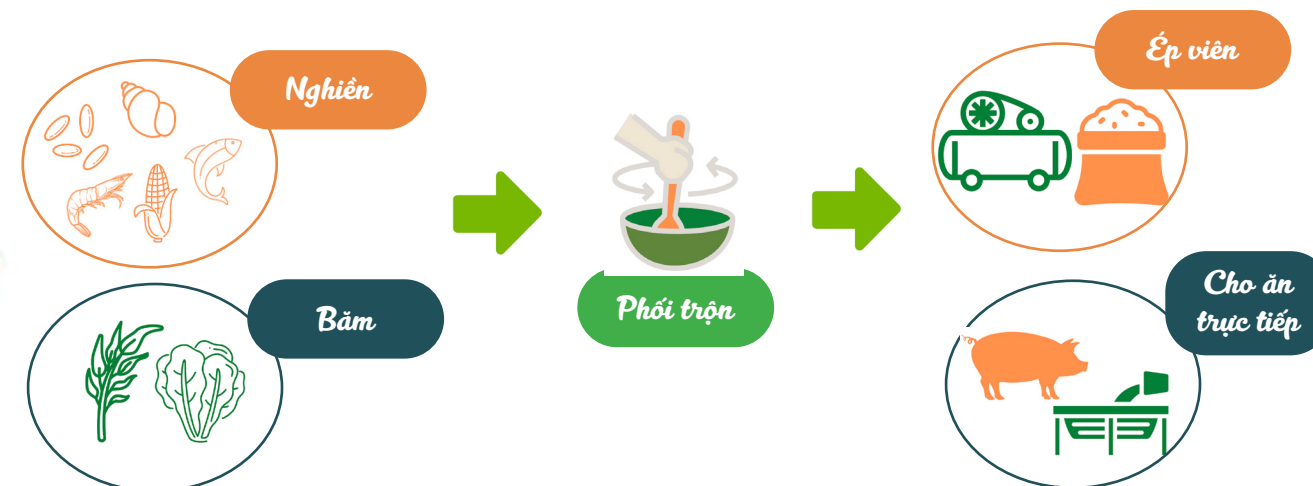

Sử dụng TACN có nguyên liệu trong danh mục được phép sử dụng và không chứa các chất cấm theo Điều 6 Thông tư 21/2020/TT-BNNPTNT

Sử dụng thức ăn thủy sản theo danh mục được phép lưu hành tại Việt Nam

Quy trình phối trộn, chế biến TACN lợn từ nguyên liệu sẵn có

Sử dụng nguyên liệu sẵn có để tự phối trộn TACN, thức ăn thủy sản nhằm giảm chi phí sản xuất

Hướng dẫn HTX tự phối trộn thức ăn cho gia cầm

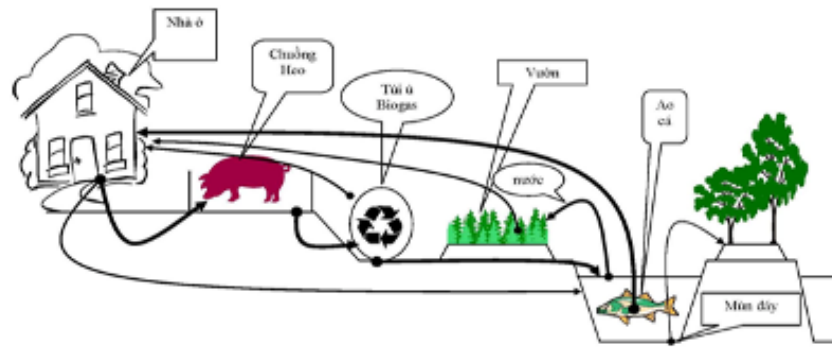
Nội dung 3. Sản xuất theo hướng kinh tế tuần hoàn trong nông nghiệp

” Kinh tế tuần hoàn có 3 nội hàm chính đó là bảo tồn và phát triển, tối ưu hóa sử dụng tài nguyên, nâng cao hiệu suất chung của hệ thống bằng cách tối thiểu hóa ngoại ứng tiêu cực.

Nông nghiệp tuần hoàn dựa trên nguyên tắc tối ưu hóa việc sử dụng tất cả sinh khối nông nghiệp, nhằm mục đích khép kín vòng lặp nguyên liệu và vật chất; giảm việc sử dụng tài nguyên và chất thải ra môi trường.

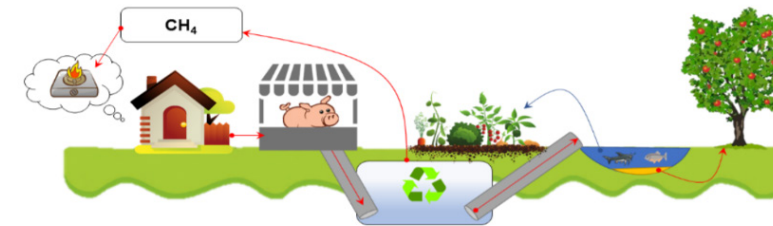
Mô hình Vườn – Ao – Chuồng (VAC)

Mô hình sản xuất nông nghiệp tổng hợp, gắn kết trồng trọt với chăn nuôi, thủy sản thuận theo tự nhiên, hạn chế chất thải

Mô hình Vườn - Ao - Chuồng - Bioga (VACB)

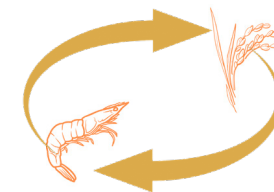

Mô hình VAC kết hợp xây dựng hầm biogas là giải pháp hiệu quả giải quyết vấn đề chất thải trong chăn nuôi ở mô hình VAC truyền thống

Mô hình lúa – nuôi trồng thủy sản

Quy trình kỹ thuật nuôi tôm càng xanh trong ruộng lúa tại vùng nước lợ (tôm tắt) do Đại học Cần Thơ hướng dẫn tại vùng ĐBSCL

Kỹ thuật nuôi tôm càng xanh trong ruộng lúa

